

Regionstyrelsen

Uppdaterade riktlinjer i Hjälpmedelsanvisningar del 3

Förslag till beslut

Regionstyrelsen antar reviderade riktlinjer gällande Hjälpmedelsföreskrivning **anvisningar** avseende del 3 hörselhjälpmedel, att gälla från 8 maj 2019.

Bakgrund

Nuvarande riktlinjer antogs 2012. Regionservice har uppmärksammat ett behov av att uppdatera skrivningarna i riktlinjerna, för att ett behovsanpassat arbete med föreskrivning av hjälpmedel ska kunna utföras på ett bättre sätt.

De största förändringarna är:

- En inledning gällande termer och begrepp har lagts till i riktlinjen för att underlätta för både verksamhet och patient (sida 2 - 5).
- Ett avsnitt gällande ersättning vid förlust eller skada har lagts till (sida 6). Ersättningssumma vid förlust/skada av hörapparat ändras. Ersättningen har varit ett restvärde med avskrivningstid på 4 år från 100% till minimum på 20%. Detta ändras till en schablonavgift på 1000 kronor i de nya riktlinjerna. Det blir nu tydligare för patienten vilken ersättning som gäller. Även omkringliggande regioner/landsting hanterar ersättningsfrågan på detta sätt.
- Åldersgränsen för att betala för hörapparat och förbrukningsprodukter höjs från 18 år till 20 år (sida 5 - 6). Det harmoniserar med att barn upp till 20 inte betalar besöksavgift och beräknas inte ge någon ekonomisk konsekvens för verksamheten.

Ändringar från tidigare riktlinjer är markerade med gult.

En uppdatering har gjorts när det gäller benämningar och koder av hjälpmedel för att det ska stämma överens med den internationella ISO-klassifikationen. Detta är inte gulmarkerat i dokumentet då det gäller de flesta koder och benämningar.

Riktlinjerna är framtagna tillsammans med verksamheten samt patientrepresentant.

Region Kalmar län

Mimmi Hogland Blomkvist
Funktionshinderstrateg
Regionservice

Christer Holmgren
T.f. Förvaltningschef
Regionservice

Bilaga

Hjälpmedelsanvisningar, del 3 hörseltekniska hjälpmedel

Del 3

Grundläggande riktlinje för alla typer av hjälpmedel

Som grund för förskrivning av alla hjälpmedelsanvisningar finns dokumentet Grundläggande förskrivningsriktlinje. Denna riktlinje hittar du här:

<https://www.ltkalmar.se/Documents/Samarbetsportalen/Patientadministration/Hj%c3%a4lpmedel/Riktlinjer%20f%c3%b6r%20hj%c3%a4lpmedelsf%c3%b6rskrivning/Grundl%c3%a4ggande%20f%c3%b6rskrivningsriktlinjer.pdf>

Hörselhjälpmedel

Allmänt

Hörselhjälpmedel är utformade för personer med hörselnedsättning. Ett fåtal hjälpmedel är direkt avsedda för gravt hörselskadade och döva. De speciella villkoren är beslutade av regionstyrelsen och inskrivna under respektive produkt.

Mer information kring hjälpmedel kan hittas på www.1177.se

Termer och begrepp

Förskrivningsrätt

En förskrivare utses av verksamhetschefen som också ansvarar för att förskrivaren har den kompetens som behövs för att utföra uppgiften. Av lokala regelverk framgår vilka yrkesgrupper som får förskriva hjälpmedel och om verksamhetschefen har beslutat om personlig förskrivningsrätt utöver dessa yrkesgrupper. Inför en förskrivning av hjälpmedel ska det göras en medicinsk behovsbedömning.

Verksamhetschefens ansvar enligt Socialstyrelsens författning SOSFS 2008:1

5 § Verksamhetschefen ska, efter uppdrag, ansvara för att

- 1) utse vem eller vilka av den behöriga hälso- och sjukvårdspersonalen som ska få förskrivningsrätt, och
- 2) göra bedömningar, i enlighet med 3 kap. 7 §, av behörig personals utbildningar och kompetens.

6 § Verksamhetschefen ska, efter uppdrag, förteckna vilka förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmånerna som var och en av dem som har förskrivningsrätt får förskriva utifrån vars och ens kompetens.

Hjälpmedel för det dagliga livet

Individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning (SOS termbank)

Koder och nomenklatur

Koder och nomenklatur för de olika produkterna längre ner är hämtade ur SS-EN ISO 9999:2016.

Bedöma behov av insats

Hjälpmedel är en integrerad del av behandling och/eller habilitering samt rehabilitering och ska komplettera andra åtgärder.

Att bedöma behov av insatser handlar om att identifiera hälsotillstånd. En förskrivare börjar därför bygga sin bedömning på de behov av stöd som patienten själv, eller personer i patientens omgivning, uttalar. Behovsbedömningen ska utgå från patientens hela livssituation, vilket

innebär att förskrivaren måste ta hänsyn till patientens såväl fysiska som psykiska och sociala behov.

Patientens inflytande i förskrivningsprocessen är väsentlig och ska bemötas med respekt. Det gäller att ta tillvara de erfarenheter och kunskaper som finns för att på bästa sätt kunna tillgodose de behov som en funktionsnedsättning innebär.

Förskrivaren ställer sedan de uttalade behoven i relation till andra planerade och/eller genomförda åtgärder, för att därefter välja väg till hjälpmedel. Planerade och beslutade insatser samt individuella målsättningar ska ingå i rehabiliterings- eller habiliteringsplaner och det är viktigt att tydliggöra målet med förskrivning av ett hjälpmedel. Utgångspunkten är att patientens behov ska tillgodoses med så kostnadseffektiva hjälpmedel och/eller lösningar som möjligt. Om patienten samtycker bör samordning även ske med andra eventuella involverade verksamheter.

Prioriteringar

Hjälpmedel är en del av vård, behandling, habilitering och rehabilitering. Regionen är enligt hälso- och sjukvårdslagen skyldig att tillhandahålla hjälpmedel till personer med funktionsnedsättning.

Förskrivning av hjälpmedel sker utifrån individens behov och den som förskriver hjälpmedel ska beakta såväl effekter på patientens hälsa och livskvalitet som konsekvenser för patienten vid uteblivet hjälpmedel. Förskrivaren ska dessutom ta hänsyn till både hjälpmedlets evidensbaserade dokumenterade effekt för patienten och kostnadseffektiviteten. Det innebär att förskrivaren i valet mellan olika åtgärder alltid bör eftersträva rimliga relationer mellan kostnad och effekt, mätt i hälsa och livskvalitet.

Egenansvar

Innebär att patienten själv får bekosta hjälpmedlet och ev. reparationer och reservdelar som hör till detta. Till exempel är hjälpmedel för idrotts- eller motionsutövning egenansvar. Hjälpmedel som i huvudsak används på arbetet eller utbildning t.ex. SFI, Kommunal vuxenutbildning, folkhögskola och högskola, finansieras inte av regionen. Patienten rekommenderas att ta kontakt med arbetsgivare, skola, arbetsförmedlingen och försäkringskassan.

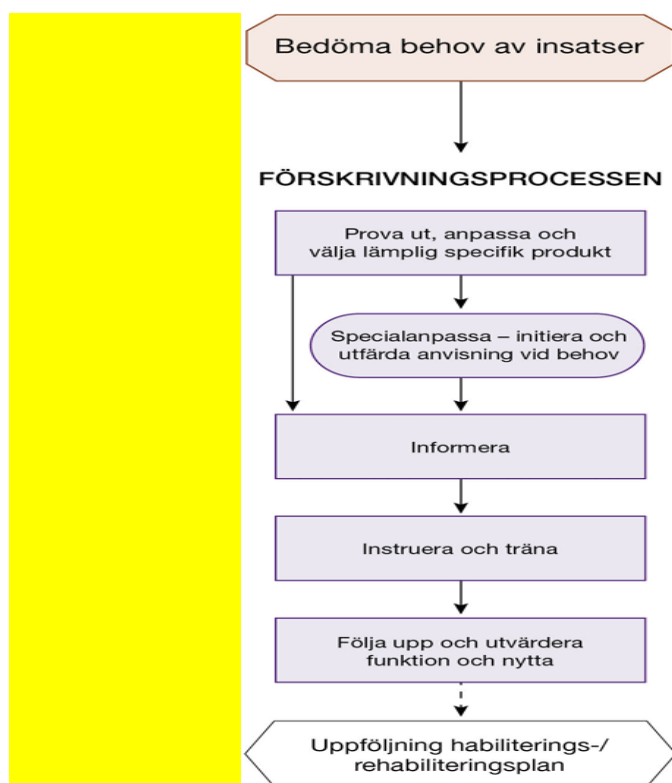
Egenavgift

Den avgift en patient betalar i samband med utlämnandet av hörapparater.

Förskrivningsprocessen

En medicinsk bedömning är förutsättning för förskrivning och ska genomföras av definierade funktioner och yrkeskategorier inom regionen för respektive hjälpmedelsområde. Om förskrivning är en del i ett teamarbete ska det tydligt framgå av interna rutiner vilka delar av processen som vårdgivarens personal är ansvariga för.

Uppföljning av förskrivning

Uppföljningsansvaret för en förskriven produkt anges i 9§ SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.

Remisshantering

Vid första kontakt med hörselvården behöver patienten en remiss med trumhinnestatus för att kunna undersökas av hörselvården. Patienten vänder sig till sin läkare för att få remiss, se www.1177.se Vårdguidens vårdutbud. Remissen handläggs av Öron- näs och halsklinikerna i Region Kalmar län.

Ekonomiskt ansvar

Öron-, näs- och halsklinikerna vid länssjukhuset i Kalmar och Västerviks/Oskarshamn har kostnadsansvaret för hörselhjälpmedel som förskrivs i regionen.

Eventuellt tillkommande förbrukningsartiklar och abonnemangsavgifter som kan stå i kombination med hörselhjälpmedlen står patienten själv för.

Barn under 20 år behöver inte betala förbrukningsartiklar.

Bedömnings- tillika besöksavgift ska erläggas i enlighet gällande regelverk för avgifter – [se avgiftshandboken/](#)

Om kostnaden för hjälpmedlet överstiger ½ basbelopp måste förskrivningen godkännas av verksamhetschef.*

Installation och reparationer

Reparationer och underhåll av hörselhjälpmedel är kostnadsfritt för patienten och skall ske på ett för vårdgivaren kostnadseffektivt sätt. En patient som själv försöker reparera sitt förskrivna hjälpmedel kan riskera att själv få stå för reparationskostnaden.

Hörselvården ansvarar för att installera skolhjälpmedel och säkerställa att elever ges möjlighet att använda förskrivna utrustning.

Om resurser och möjlighet finns hos den aktuella Öron-, näs- och halsklinikerna kan patienten få hörselhjälpmedel installerade i hemmet.

Samverkan

Då en patient kan ha kontakt med flera olika vårdgivare för samma funktionsnedsättning är det viktigt att samråd sker mellan vårdgivarna för att få en samordning och helhetssyn av hjälpmedelsinsatserna.

I det fall flera kompetenser behövs för att säkerställa att patienten får lämpliga hjälpmedel ansvarar berörd vårdpersonal för att ett samverkansmöte med berörda kompetenser anordnas.

*1/2 basbelopp 2019: 23 250 kronor

Speciella villkor för enskilda produkter

HÖRSELTEKNISKA HJÄLPMEDEL

Hjälpmedel som koncentrerar, förstärker och anpassar ljudet åt en person som har problem med hörseln. Här ingår t.ex. hörapparater med inbyggd tinnitusmaskering och induktiva avlyssningshjälpmedel.

Patienten betalar **1200** kronor i egenavgift vid mottagandet av hörapparat eller hörapparater. Barn upp till 20 år erhåller hörapparat utan kostnad. Vid förnyad utprovning pga. medicinska skäl inom 18 månader från första besöket tas ingen ny egenavgift ut.

Vid lån av hörselhjälpmedel undertecknas en ansvarsförbindelse. I samband med förskrivning ges information om lånevillkor och vikten av att ha ett fullgott försäkringsskydd. Patienten svarar själv för kostnaden för skadegörelse eller förlust av hjälpmedel som inte hänförs till normal användning eller slitage.

Förlust eller skada av hörapparat

I den händelse att hörapparat tappas bort eller blir förstörd debiteras patienten en schablonavgift på 1000 kronor. Egenavgift debiteras för ersättningsapparat.

Förlust av benförankrad hörapparat på implantat eller softband: (ingår i gruppen kostsamma hjälpmedel)

Hörapparaten är ett lån och vid förlust eller skada debiteras patienten. Patienten eller målsman uppmanas teckna en allriskförsäkring i hemförsäkringen som täcker dessa kostnader. Vid ev. skada/förlust betalar försäkringstagaren självriskan.

Förlust av CI-processor: (ingår i gruppen kostsamma hjälpmedel)

Hjälpmedlet är ett lån och vid förlust eller skada debiteras patienten. Patienten uppmanas att teckna en särskild försäkring i sin hemförsäkring eftersom allriskförsäkringen inte är tillräcklig.

Förlust av övriga personliga hörhjälpmedel, t ex FM-system: (ingår i gruppen kostsamma hjälpmedel)

Hjälpmedlet är ett lån och vid förlust eller skada debiteras patienten. Patienten eller målsman uppmanas teckna en allriskförsäkring i hemförsäkringen som täcker dessa kostnader. Vid ev. skada/förlust betalar försäkringstagaren självriskan.

I de fall där hjälpmedlet enbart används i skolan så kan skolan bli ersättningsskyldig.

Patienten bekostar alla förbrukningsartiklar som tillhör hörapparaten.

Barn upp till 20 år erhåller förbrukningsartiklar kostnadsfritt. Detta gäller dessutom för alla under utprovningstiden, oavsett ålder.

Utprovning av hörapparater för båda öronen likställs som en egenavgift/utprovningsavgift.

Full debitering av hörapparat/er sker om patienten lånar hörapparat men inte fullföljer förskrivningsprocessen.

22 06 Hörhjälpmedel

22 06 12 I-örat-hörapparater

Hjälpmedel som bärs i örat och förstärker ljud. Här ingår t.ex. kanalhörapparater.

Förskrivare

Audionom

22 06 15 Bakom-örat-hörapparater

Hjälpmedel som bärs bakom örat och förstärker ljud.

Förskrivare

Audionom

22 06 18 Taktila hörhjälpmedel

Hjälpmedel som tar emot, förstärker och omvandlar ljud till taktila signaler.

Förskrivare

Audionom

22 06 21 Hörapparater som används tillsammans med implantat

Hjälpmiddel som understödjer hörandet genom att stimulera implanterade mottagare placerade i t.ex. innerörat.

Förskrivare

Öron-, näs- och halsläkare med specialistkompetens

22 06 27 Tillbehör till hörhjälpmiddel

Här ingår t.ex. ljudanslutningar, fjärrkontroller till hörapparater, programvara, batterier, uppladdningsbara batterier och batteriladdare. Patienten betalar tillbehöret och ev. förbrukningsartiklar och installation. Hörselvården informerar om lämpliga tillbehör.

22 18 Hjälpmiddel som registrerar, spelar upp och visar ljudinformation och visuell information

Hjälpmiddel som registrerar eller återger information i ljud- och bildformat och produkter som kombinerar några av dessa funktioner.

Här ingår t.ex. ljud- och videoutrustning, television, system för ljudöverföring och produkter som bearbetar ljud- eller bildinformation för att höja dess kvalitet och användbarhet, t.ex. genom att filtrera störande ljud eller genom att konvertera analog information till digital.

Hjälpmiddel för att ta emot eller överföra information genom att använda elektromagnetiska vågor i slingsystem. Här ingår t.ex. ljud- och bärfrekvens-slingsystem och -mottagare.

I den händelse att hjälpmedel tappas bort eller blir förstört debiteras patienten en schablonavgift på 1000 kronor.

22 18 24 Radiosändningssystem

System för att ta emot eller att sända ljud via högfrekventa radiovågor.

Här ingår t.ex. system, sändare och mottagare för lokal envägskommunikation.

Förskrivare

Audionom

22 18 30 Hörslingeenheter

Hjälpmiddel för att ta emot eller överföra information genom att använda elektromagnetiska vågor i slingsystem.

Förskrivare

Audionom

22 24 Hjälpmiddel för telefonering och telematikmeddelande

22 24 09 Enheter och programvara för textkommunikation i realtid

Här ingår t.ex. mobila texttelefoner, enheter och programvara för textomvandling i realtid och punktskriftstelefoner, se riktlinjer del 1.

22 27 Varseblivningshjälpmedel

Varseblivningshjälpmedel kan vara till hjälp för personer med många olika funktionshinder. För gravt hörselskadade, döva och dövblinda. Finns optiska och taktila signalhjälpmedel inklusive väckningsanordningar.

22 27 04 Signalerheter

Enheter som omvandlar en signal t.ex. från en telefon, en dörrklocka eller en babyvakt till en visuell, akustisk eller mekanisk signal.

Förskrivare

Audionom